RETTENS DOM (Tredje Udvidede Afdeling)

14. maj 1998 *

I sag T-327/94,

SCA Holding Ltd, Aylesford (Det Forenede Kongerige), ved advokaterne Giuseppe Scasselati-Sforzolini, Bologna, og Laurent Garzaniti, Bruxelles, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokatfirmaet Elvinger, Hoss & Preussen, 15, Côte d'Eich,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Julian Currall og Richard Lyal, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagnercentret, Kirchberg,

sagsøgt,

* Processprog: engelsk.

angående en påstand om annullation af Kommissionens beslutning 94/601/EF af 13. juli 1994 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85 (IV/C/33.833 — Karton, EFT L 243, s. 1),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Tredje Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, B. Vesterdorf, og dommerne C. P. Briët, P. Lindh, A. Potocki og J. D. Cooke,

justitssekretær: fuldmægtig J. Palacio González,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter mundtlig forhandling, der fandt sted fra den 25. juni 1997 til den 8. juli 1997,

afsagt følgende

Dom

Faktiske omstændigheder

1 Den foreliggende sag vedrører Kommissionens beslutning 94/601/EF af 13. juli 1994 om en procedure i henhold til EF-traktatens artikel 85 (IV/C/33.833 — Karton, EFT L 243, s. 1), som berigtiget inden offentliggørelsen ved Kommissionens

beslutning af 26. juli 1994 (K(94) 2135 endelig udg.) (herefter »beslutningen«). Ved beslutningen blev 19 producenter, der leverer karton inden for Fællesskabet, pålagt bøder for overtrædelser af traktatens artikel 85, stk. 1.

2 Det produkt, som beslutningen vedrører, er karton. I beslutningen omtales tre kartonkvaliteter, henholdsvis »GC«, »GD« og »SBS«.

3 Kartonkvaliteten GD (herefter »GD-kvaliteter«) er en bleget æskekarton (genbrugspapir), der normalt anvendes til emballering af nonfoodprodukter.

4 Kartonkvaliteten GC (herefter »GC-kvaliteter«) er en karton med hvidt dæklag, der normalt anvendes til emballering af fødevarer. GC-kvaliteter er af en bedre kvalitet end GD-kvaliteter. I den periode, beslutningen vedrører, var prisforskellen mellem disse to produkter sædvanligvis ca. 30%. De bedste GC-kvaliteter anvendes endvidere i et vist omfang til grafiske formål.

5 SBS er forkortelsen for et helt igennem hvidt kartonprodukt (herefter »SBS-kvaliteter«). Prisen for dette produkt ligger ca. 20% over prisen for GC-kvaliteter. Det anvendes til emballering af fødevarer, kosmetik, lægemidler og cigaretter, men dets hovedanvendelse er grafiske formål.

6 Ved skrivelse af 22. november 1990 indgav British Printing Industries Federation, der er brancheorganisation for de fleste kartonemballagetrykkerier i Det Forenede Kongerige (herefter »BPIF«), en uformel klage til Kommissionen. BPIF hævdede,

at de kartonproducenter, der leverede til Det Forenede Kongerige, havde foretaget en række samtidige og ensartede prisforhøjelser, og anmodede Kommissionen om at undersøge, hvorvidt der forelå en overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler. BPIF udsendte en pressemeddelelse for at sikre, at dens initiativ blev omtalt i pressen. Pressemeddelelsen blev omtalt af fagpressen i december 1990.

7 Den 12. december 1990 indgav Fédération française du cartonnage ligeledes en uformel klage til Kommissionen, hvori den fremsatte påstande vedrørende det franske kartonmarked svarende til dem, der var indeholdt i BPIF's klage.

8 Den 23. og 24. april 1991 foretog Kommissionens repræsentanter i henhold til artikel 14, stk. 3, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962, første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81), samtidige, uanmeldte kontrolundersøgelser hos et antal virksomheder og brancheorganisationer inden for kartonsektoren.

9 Efter disse undersøgelser fremsatte Kommissionen i henhold til artikel 11 i forordning nr. 17 begæring til alle de virksomheder, denne beslutning er rettet til, om oplysninger og skriftligt materiale.

10 På grundlag af de ved kontrolundersøgelserne og begæringerne om oplysninger og skriftligt materiale fremkomne oplysninger konkluderede Kommissionen, at de berørte virksomheder fra midten af 1986 og mindst til april 1991 (i de fleste tilfælde) havde deltaget i en overtrædelse af traktatens artikel 85, stk. 1.

11 Den besluttede som følge heraf at indlede en procedure i henhold til denne bestemmelse. Ved skrivelse af 21. december 1992 fremsendte Kommissionen en meddelelse af klagepunkter til hver enkelt virksomhed. Samtlige virksomheder svarede skriftligt. Ni virksomheder begærede mundtlig høring. Høringen fandt sted fra den 7. til den 9. juni 1993.

12 Som afslutning på proceduren vedtog Kommissionen en beslutning, der bl.a. indeholder følger bestemmelser:

»*Artikel 1*

Buchmann GmbH, Cascades SA, Enso-Gutzeit Oy, Europa Carton AG, Finnboard — the Finnish Board Mills Association, Fiskeby Board AB, Gruber & Weber GmbH & Co. KG, Kartonfabriek 'De Eendracht' NV (der handler under navnet BPB de Eendracht), NV Koninklijke KNP BT NV (tidligere Koninklijke Nederlandse Papierfabrieken NV), Laakmann Karton GmbH & Co. KG, Mo och Domsjö AB (MoDo), Mayr-Melnhof Kartongesellschaft mbH, Papeteries de Lancey SA, Rena Kartonfabrik A/S, Sarrió SpA, SCA Holding Ltd (tidligere Reed Paper & Board (UK) Ltd), Stora Kopparbergs Bergslags AB, Enso Española SA (tidligere Tampella Española SA) og Moritz J. Weig GmbH & Co. KG har overtrådt artikel 85, stk. 1, i EF-traktaten ved deltagelse

— i Buchmann's og Rena's tilfælde fra omkring marts 1988 og i hvert fald til slutningen af 1990

— hvad angår Enso Española i hvert fald fra marts 1988 til i hvert fald udgangen af april 1991

— i Gruber & Weber's tilfælde i hvert fald fra 1988 og indtil slutningen af 1990

— i de andre tilfælde fra midten af 1986 og i hvert fald til april 1991

i en aftale og samordnet praksis, der startede medio 1986, og som indebar, at leverandører af karton i EF

— samledes regelmæssigt ved en række hemmelige og institutionaliserede møder for at diskutere og nå til enighed om en fælles brancheplan med henblik på at begrænse konkurrencen

— nåede til enighed om regelmæssige prisstigninger for hver produktkvalitet i den enkelte nationale valuta

— planlagde og iværksatte samtidige og ensartede prisstigninger i hele EF

— nåede til forståelse om at fastholde markedsandelene for de store producenter på konstante niveauer, dog med mulighed for ændring fra tid til anden

— traf i stigende grad siden begyndelsen af 1990 samordnede foranstaltninger til styring af leverancer af produktet i EF for derved at sikre gennemførelsen af de nævnte samordnede prisstigninger

— udvekslede forretningsmæssige oplysninger om leverancer, priser, midlertidige produktionsstandsninger, ordrebeholdninger, kapacitetsudnyttelsesgrader osv. til støtte for nævnte forholdsregler.

...

Artikel 3

Følgende bøder pålægges nedennævnte virksomheder for den overtrædelse, der er omhandlet i artikel 1:

...

xvi) SCA Holding Ltd, en bøde på 2 200 000 ECU

...«

13 Det fremgår af beslutningen, at overtrædelsen fandt sted gennem organet »Product Group Paperboard« (herefter »PG Paperboard«), der omfattede en række grupper eller udvalg.

14 Under dette organ oprettedes i midten af 1986 et udvalg, »Presidents Working Group« (herefter »PWG«), der bestod af repræsentanter for den øverste ledelse for de største kartonproducenter i Fællesskabet (ca. otte).

15 PWG's formål var navnlig drøftelse og opnåelse af enighed vedrørende markeder, markedsandele, priser og kapacitet. Gruppen traf navnlig generelle beslutninger om tidspunkterne for og størrelsen af de prisforhøjelser, som producenterne skulle gennemføre.

16 PWG refererede til »Direktørkonferencen« (herefter »Direktørkonferencen« eller »PC«), i hvis møder næsten samtlige administrerende direktører for virksomhederne deltog (mere eller mindre regelmæssigt). I den relevante periode holdt Direktørkonferencen møde to gange om året.

17 I slutningen af 1987 oprettedes »Joint Marketing Committee« (herefter »JMC«). Dette udvalgs hovedopgave var at bestemme, hvorvidt og i bekræftende fald hvorledes der kunne gennemføres prisforhøjelser, samt at fastlægge enkelthederne i forbindelse med de prisinitiativer, der besluttedes af PWG, for hvert af de berørte lande og for de store kunder med henblik på at gennemføre et ensartet prissystem i Europa.

18 Det Økonomiske Udvalg (herefter »DØU«) drøftede bl.a. prisbevægelser på de nationale markeder og ordrebeholdninger og meddelte resultaterne af sine undersøgelser til JMC, eller indtil udgangen af 1987 til dens forgænger, Marketing Committee. DØU, der bestod af flertallet af de berørte virksomheders marketingdirektører, holdt møder flere gange om året.

19 Det fremgår endvidere af beslutningen, at Kommissionen antog, at PG Paperboard's aktiviteter befordredes ved hjælp af udveksling af oplysninger gennem Fides, der er et forvaltningsinstitut med hjemsted i Zürich (Schweiz). Det fremgår af beslutningen, at de fleste af PG Paperboard's medlemmer sendte regelmæssige rapporter om ordrer, produktion, omsætning og kapacitetsudnyttelse til Fides. Rapporterne blev behandlet i Fides-systemet, og de samlede data blev udsendt til medlemmerne.

20 Kartonfabrikken Colthrop Mill (herefter »Colthrop«) ejedes i hele overtrædelsesperioden af Reed Paper & Board Ltd (herefter »Reed P & B«).

21 Reed P & B var indtil juli 1988 et datterselskab af Reed International plc. I juli 1988 overtog de ansatte flere selskaber inden for Reed International-koncernen, hvilket førte til oprettelsen af selskabet Reedpack Ltd (herefter »Reedpack«), som erhvervede Reed P & B.

22 I juli 1990 overtog den svenske koncern Svenska Cellulosa Aktiebolag (herefter »SCA«) Reedpack og følgelig Reed P & B og flere andre fabrikker, herunder Colthrop. Reed P & B ændrede navn, først den 1. februar 1991 til SCA Aylesford Ltd (herefter »SCA Aylesford«) og dernæst den 4. februar 1992 til SCA Holding Ltd (herefter »SCA Holding«).

23 I maj 1991 blev Colthrop solgt til Field Group Ltd, der i oktober 1991 videresolgte fabrikken til Mayr-Melnhof AG. Ved den sidste transaktion var Colthrop allerede registreret som selskab under navnet Colthrop Board Mill Ltd.

24 Ifølge beslutningen deltog Reed P & B i den nævnte overtrædelse, idet selskabet bl.a. deltog i en række møder i JMC og i PC. Da SCA Holding blot var et andet navn for SCA Aylesford og Reed P & B, og der følgelig var tale om en og samme juridiske person, fandt Kommissionen, at beslutningen burde rettes til SCA Holding (beslutningens betragtning 155 ff.).

Retsforhandlinger

25 Sagsøgeren anlagde nærværende sag ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 12. oktober 1994.

26 16 af de øvrige 18 selskaber, der blev anset for ansvarlige for overtrædelsen, har ligeledes anlagt sag til prøvelse af beslutningen (sag T-295/94, T-301/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 og T-354/94).

27 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 10. juni 1996 hævede sagsøgeren i sag T-301/94, Laakmann Karton GmbH, sagen, der blev slettet af Rettens register ved kendelse af 18. juli 1996 (sag T-301/94, Laakmann Karton mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser).

28 Fire finske virksomheder, der er medlemmer af sammenslutningen Finnboard, og som i denne egenskab er anset for solidarisk ansvarlige for den bøde, der er pålagt Finnboard, har ligeledes anlagt sag til prøvelse af beslutningen (forenede sager T-339/94, T-340/94, T-341/94 og T-342/94).

29 Endelig er der anlagt sag af sammenslutningen CEPI-Cartonboard, som ikke er adressat for beslutningen. CEPI har imidlertid ved skrivelse, indleveret til Rettens Justitskontor den 8. januar 1997, hævet sagen, der blev slettet af Rettens register ved kendelse af 6. marts 1997 (sag T-312/94, CEPI-Cartonboard mod Kommissionen, ikke trykt i Samling af Afgørelser).

30 Ved skrivelse af 5. februar 1997 indkaldte Retten parterne til et uformelt møde, bl.a. for at høre deres bemærkninger til en eventuel forening af sagerne T-295/94, T-304/94, T-308/94, T-309/94, T-310/94, T-311/94, T-317/94, T-319/94, T-327/94, T-334/94, T-337/94, T-338/94, T-347/94, T-348/94, T-352/94 og T-354/94 med henblik på den mundtlige forhandling. Under mødet, der fandt sted den 29. april 1997, tiltrådte parterne, at sagerne forenedes.

31 Ved kendelse af 4. juni 1997 har formanden for Rettens Tredje Udvidede Afdeling besluttet at forene sagerne med henblik på den mundtlige forhandling, idet de har forbindelse med hinanden, jf. procesreglementets artikel 50, og har besluttet at tage en begæring om fortrolighed, som sagsøgeren i sag T-334/94 har fremsat, til følge.

32 Ved kendelse af 20. juni 1997 har afdelingsformanden taget en begæring om fortrolighed fra sagsøgeren i sag T-337/94 til følge for så vidt angår et dokument, der er blevet fremlagt som svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten.

33 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Tredje Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling og truffet foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse, idet parterne er blevet opfordret til at besvare en række skriftlige spørgsmål samt til at fremlægge visse dokumenter. Parterne har efterkommet opfordringerne.

34 Parterne i de i præmis 30 anførte sager afgav mundtlige indlæg og besvarede spørgsmål fra Retten i retsmøder, der blev afholdt i tidsrummet fra den 25. juni til den 8. juli 1997.

Parternes påstande

35 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Beslutningens artikel 1 og/eller artikel 3 annulleres, i det omfang de vedrører sagsøgeren.

— Subsidiært: Den bøde, der er pålagt sagsøgeren i henhold til artikel 3, nedsættes betydeligt.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

36 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Spørgsmålet, om visse anbringender kan antages til realitetsbehandling

37 Under det uformelle møde den 29. april 1997 blev de virksomheder, der havde anlagt sag til prøvelse af beslutningen, opfordret til at overveje at afgive et fælles mundtligt indlæg for det tilfælde, at sagerne blev forenet med henblik på den mundtlige forhandling. Det blev understreget, at sådanne fælles mundtlige indlæg kun ville kunne afgives af sagsøgere, der i deres stævning faktisk havde gjort anbringender gældende svarende til dem, der skulle fremføres i det fælles mundtlige indlæg.

38 Ved telefax af 14. maj 1997, som blev fremsendt på samtlige sagsøgeres vegne, meddelte sagsøgerne, at de havde besluttet at behandle seks spørgsmål i et fælles mundtligt indlæg, herunder følgende:

a) beskrivelsen af markedet og kartellets manglende virkninger

b) begrebet »en enkelt overtrædelse« og beviskravene hertil

c) påstanden om en samordning vedrørende mængdetilpasning.

39 Ved telefax indgået til Rettens Justitskontor den 23. juni 1997 meddelte sagsøgeren, at selskabet i det hele tilsluttede sig det fælles indlæg. I denne forbindelse erkendte det, at det ikke havde fremsat anbringender vedrørende de tre ovenfor anførte emner, men at man ikke anså denne omstændighed for at være til hinder for, at man tilsluttede sig det fælles indlæg. I retsmødet henviste selskabet på ny til denne argumentation, idet det gjorde gældende, at det ikke havde været i stand til i stævningen at gøre indsigelse mod hverken selve eksistensen af de forskellige aspekter af den i beslutningens artikel 1 konstaterede overtrædelse eller mod Kommissionens skøn med hensyn til virkningerne af overtrædelsen, idet de personer, der blev anset for at have repræsenteret virksomheden i det påståede kartel, ikke længere var ansat i virksomheden. Det var således først på det tidspunkt, hvor selskabet blev bekendt med indholdet af det fælles indlæg, at det fik kendskab til de faktiske omstændigheder, der gjorde det muligt at gøre de pågældende anbringender gældende.

40 Denne argumentation kan ikke tiltrædes.

41 I henhold til procesreglementets artikel 48, stk. 2, første afsnit, må nye anbringender ikke fremsættes under sagens behandling, medmindre de støttes på retlige eller faktiske omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne. I den foreliggende sag har sagsøgeren imidlertid ikke været afskåret fra i stævningen at rejse indsigelse mod de retlige og faktiske omstændigheder, der fremgår af beslutningen, ligesom sagsøgeren ikke har henvist til konkrete faktiske eller retlige omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne, og som kan begrunde, at der fremsættes nye anbringender.

42 De anbringender, som sagsøgeren har gjort gældende for første gang i sin telefax af 23. juni 1997, kan derfor ikke antages til realitetsbehandling.

Realiteten

Påstanden om annullation af beslutningens artikel 1 og 3

A — *Anbringendet om, at SCA Holding ikke var rette adressat for beslutningen*

Parternes argumenter

43 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet ikke burde være holdt ansvarlig for Colthrop's adfærd, og at det følgelig ikke er rette adressat for beslutningen.

44 Sagsøgeren har for det første anført, at der efter salget af Colthrop i maj 1991, og efter at Reed P & B havde ændret navn, først til SCA Aylesford og senere til SCA Holding, blev foretaget en række omstruktureringer af SCA-koncernens aktiviteter i Det Forenede Kongerige, der bl.a. indebar, at SCA Holding, dvs. sagsøgeren, blev omdannet til et holdingselskab.

45 For det andet bør Colthrop anses for den af proceduren »berørte virksomhed«. Colthrop har således hele tiden været »en særskilt enhed i økonomisk henseende«,

der udgør »et særskilt profitcenter« og er berørt af overtrædelsen (jf. betragtning 97-102 i Kommissionens beslutning 86/398/EØF af 23.4.1986 vedrørende en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/31.149-Polypropylen, EFT L 230, s. 1, herefter »polypropylen-beslutningen«)) eller »en struktur af menneskelige og materielle ressourcer, som på langsigtet basis forfølger et bestemt økonomisk mål« (meddelelse fra Kommissionen om begreberne sammenslutning og samarbejde i Rådets forordning (EØF) nr. 4064/89 af 21.12.1989 om kontrol med virksomhedssammenslutninger, EFT 1990 C 203, s. 10).

46 Som bevis for at Colthrop indtog en selvstændig stilling, som indebar, at virksomheden var i stand til at begå en overtrædelse af konkurrencereglerne, har sagsøgeren meget detaljeret redegjort for en række argumenter, hvorefter a) Colthrop var den eneste enhed, der var aktiv inden for kartonsektoren, i de koncerner, virksomheden successivt indgik i den relevante periode, b) Colthrop's organisationsstruktur var medvirkende til virksomhedens selvstændige stilling, og c) Colthrop optrådte som en særskilt enhed i forhold til tredjemand. Sagsøgeren har endvidere anført, at Colthrop senere blev omdannet til et selskab, Colthrop Board Mill Ltd, med samme aktiver, samme personale og samme leder (hr. Dalgleish). Sagsøgeren har desuden oplyst, at der aldrig var tale om en så nær sammenhæng i driftsmæssig henseende mellem Colthrop og Reed P & B, som Kommissionen har hævdet.

47 Det påvirkede ikke Colthrop's selvstændighed, at Reedpack blev overtaget af SCA-koncernen. En række af Reedpack's aktiver, bl.a. Colthrop, havde ingen interesse for SCA, hvilket forklarer, at Colthrop blev videresolgt allerede i maj 1991. I den periode, hvor Colthrop tilhørte SCA, deltog SCA ikke i Colthrop's ledelse.

48 Da Colthrop for det tredje må anses for den berørte virksomhed, skulle beslutningen have været rettet til Colthrop Board Mill Ltd, der var Colthrop's efterfølger. Sagsøgeren har henvist til, at ifølge de materielle fællesskabsretlige konkurrenceregler er begrebet »virksomhed« afgørende, mens retssubjektet kun har betydning, i det omfang det er begrundet i praktiske hensyn til fuldbyrdelsen, at meddelelsen af klagepunkter og beslutningen rettes til, og bøden pålægges, en enhed, der kan

optræde som retssubjekt. Selv om sagsøgeren erkender, at Kommissionen havde adgang til at udpege en juridisk enhed, der kunne holdes ansvarlig for overtrædelsen med henblik på fuldbyrdelsen af beslutningen, idet Colthrop ikke på daværende tidspunkt havde form af et selskab, har sagsøgeren imidlertid påpeget, at nærværende sag rejser et problem med hensyn til succession, idet den berørte virksomhed, Colthrop, efter overtrædelsen, men inden meddelelsen af klagepunkter, blev omdannet til et selskab, hvorved det blev en selvstændig juridisk person, og er sin egen retssuccessor i økonomisk og driftsmæssig henseende.

49 I en sådan situation er det nødvendigt at tage stilling til spørgsmålet om succession ved at følge den berørte virksomhed gennem de enkelte overførsler og eventuelle omdannelser, der måtte have fundet sted, såfremt det ikke er bevist, at den tidligere ejer deltog direkte i overtrædelsen. Rettens dom af 17. december 1991 i sagen Enichem Anic mod Kommissionen (sag T-6/89, Sml. II, s. 1623, præmis 55) og polypropylen-beslutningen (for så vidt angår bøden til Statoil) bygger implicit på denne argumentation, hvorefter den virksomhed, der reelt har deltaget i kartellet, ikke skal kunne unddrage sig en bøde.

50 For det fjerde har sagsøgeren gjort gældende, at selv om Colthrop ikke er den af overtrædelsen berørte virksomhed, skulle beslutningen ikke have været rettet til sagsøgeren. I Kommissionens beslutning 84/388/EØF af 23. juli 1984 vedrørende en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/30.988-aftaler og samordnet praksis inden for planglasindustrien i Benelux-landene, EFT L 212, s. 13) blev det antaget, at et moderselskab, der havde erhvervet to virksomheder, ikke havde haft tid til at overtage den fulde kontrol i tiden mellem erhvervelsen og overtrædelsens ophør (fem måneder). Kommissionen burde med samme begrundelse have undladt at rette beslutningen til sagsøgeren.

51 Subsidiært har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen begik en fejl, da den antog, at virksomheden var Reed P & B, idet dette selskab efter at være blevet overtaget af SCA blev omstruktureret, hvorefter det blot var et mellemled uden nogen form for selvstændighed for så vidt angår kommerciel strategi og uden

kontrol over egne aktiver. Kommissionen burde derfor have undersøgt, om ansvaret for Colthrop's aktiviteter påhvilede det seneste moderselskab, som ændredes flere gange. Sagsøgeren konkluderer, at Kommissionen i det mindste burde have fordelt ansvaret mellem Reed International plc, Reedpack og SCA, for SCA's vedkommende dog kun for perioden fra juli til november 1990.

52 Sagsøgeren har endelig anført, at Kommissionen fejlagtigt antager, at Reed P & B og SCA Holding er ét og samme selskab, for eftersom SCA Holding kun indirekte kontrollerer én af de seks papirfabrikker, som Reed P & B oprindeligt ejede (via et datterselskab), kan Reed P & B og SCA Holding ikke anses for at være samme virksomhed. Kommissionens eneste holdepunkter for at konstatere, at Reed P & B og SCA Holding er én og samme virksomhed, er adressen og registreringsnummeret. En virksomhed kan imidlertid ikke identificeres på grundlag af sådanne rent formelle faktorer.

53 Kommissionen finder, at sagsøgerens argumentation savner ethvert grundlag, idet beslutningen blev rettet til den virksomhed og til det selskab, der havde begået overtrædelsen. Når der konstateres en overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler, skal den ansvarlige juridiske person identificeres, idet det alene er denne, der kan være adressat for en beslutning, hvorved der pålægges bøde. Reed P & B var i det foreliggende tilfælde den for overtrædelsen ansvarlige juridiske person og bør derfor ifalde ansvar herfor.

54 Som den berørte virksomhed fremstillede Reed P & B karton på sin kartonfabrik Colthrop, der i hele overtrædelsesperioden, herunder i tiden efter SCA-koncernens overtagelse af Reed P & B, blot var et aktiv, der først tilhørte Reed P & B, senere SCA Aylesford og endelig SCA Holding.

55 I denne forbindelse har Kommissionen henvist til, at to personer, der deltog i drøftelserne i PC og JMC, ikke deltog i disse som repræsentanter for kartonfabrikken Colthrop, men for Reed P & B.

56 Efter at SCA-koncernen havde erhvervet en del af Reedpack-koncernen, herunder Reed P & B, fortsatte Reed P & B med at producere det samme produkt på samme sted og med samme personale, som på direktions- og bestyrelsesniveau blev suppleret med repræsentanter fra SCA. Senere ændrede Reed P & B blot navn i februar 1991 til SCA Aylesford Ltd, og derefter den 4. februar 1992 til SCA Holding Ltd, men der var hele tiden tale om samme selskab, idet SCA Holding har samme adresse og registreringsnummer som Reed P & B og SCA Aylesford.

57 Kommissionen har anført, at salget af det aktiv, kartonfabrikken Colthrop udgjorde, og fabrikkens senere omdannelse til et selskab, ikke ændrer ved den omstændighed, at Reed P & B må betragtes som den virksomhed og det selskab, der begik overtrædelsen. Som det fremgår af beslutningens betragtning 156, bør der sondres mellem juridiske personer og enkelte aktiver, hvilket Retten bekræftede i den ovennævnte dom i sagen Enichem Anic mod Kommissionen (præmis 236-240).

58 Kommissionen konkluderer, at den foreliggende sag, i modsætning til hvad SCA Holding hævder, ikke rejser spørgsmål om succession.

59 Forholdet er endvidere det, at selv om Kommissionen kunne have holdt sig til kartonfabrikkens nye ejer, betyder dette ikke, at den ikke kunne vælge at holde sig til Reed P & B, nu SCA Holding. Såfremt det antages, at Colthrop kunne anses for den berørte virksomhed, indebar dette alene, at Kommissionen havde en valgmulighed for så vidt angår beslutningens adressat (jf. Rettens dom af 1.4.1993, sag T-65/89, BPB Industries og British Gypsum mod Kommissionen, Sml. II, s. 389, stadfæstet ved Domstolens dom af 6.4.1995, sag C-310/93 P, Sml. I, s. 865).

60 SCA Holding's argumenter om Colthrop's selvstændighed er endelig irrelevante, idet de end ikke støttes af de faktiske omstændigheder.

Rettens bemærkninger

61 Det er ubestridt, at Colthrop var den fabrik, hvor der fremstilledes karton, og at fabrikken i hele overtrædelsesperioden tilhørte selskabet Reed P & B, derefter SCA Aylesford Ltd og endelig SCA Holding.

62 Reed P & B, SCA Aylesford Ltd og SCA Holding (sagsøgeren) er de successive selskabsbetegnelser for én og samme juridiske person.

63 Den foreliggende sag rejser således ikke spørgsmål om succession. Det fremgår af Rettens praksis (dommen i sagen Enichem Anic mod Kommissionen, a.st., præmis 236, 237 og 238), at den juridiske person, der var ansvarlig for virksomhedens drift på tidspunktet for overtrædelsen, må drages til ansvar for denne. I det omfang denne juridiske person fortsat består, følger ansvaret for virksomhedens overtrædelse denne, selv om de materielle og menneskelige ressourcer, der har medvirket ved overtrædelsen, efter overtrædelsesperioden er blevet overdraget til tredjemand.

64 Kommissionen var således berettiget til at rette beslutningen til den juridiske person, som var ansvarlig for de konkurrencebegrænsende handlinger, der konstateredes i overtrædelsesperioden, og som fortsat pågik, da beslutningen blev vedtaget.

65 Det følger heraf, at selv om det antages, at Colthrop kan anses for en virksomhed i traktatens artikel 85's forstand, og at denne virksomhed tilhørte den juridiske person Colthrop Board Mill Ltd på det tidspunkt, hvor beslutningen blev vedtaget, kan sagsøgerens argumentation højst støtte den antagelse, at Kommissionen havde

en valgmulighed med hensyn til beslutningens adressat. Kommissionens valg kan under disse omstændigheder ikke anfægtes.

66 Endvidere bemærkes, at Reed P & B var nævnt i PG Paperboard's medlemsfortegnelse.

67 Ifølge beslutningens betragtning 143 har Kommissionen som udgangspunkt rettet beslutningen til den enhed, der er anført i PG Paperboard's medlemsfortegnelser, dog med følgende undtagelser:

»1) såfremt mere end et selskab i en koncern deltog i overtrædelsen, eller

2) såfremt der forligger udtrykkelige beviser for, at koncernens moderselskab har været involveret i datterselskabets deltagelse i kartellet

[i hvilke tilfælde] proceduren [vedrører] koncernen (repræsenteret ved moderselskabet)«.

68 Da Kommissionen fandt, at ingen af de to betingelser for at gøre undtagelse fra det i betragtning 143 nævnte princip var opfyldt, kunne den gyldigt beslutte ikke at rette beslutningen til selskabet Reed P & B/SCA Aylesford/SCA Holding's successive moderselskaber.

69 Dette anbringende må følgelig forkastes.

B — *Anbringendet om, at begrundelsen for at udpege Reed P & B som den berørte virksomhed og SCA Holding som adressat for beslutningen er utilstrækkelig eller forkert*

Parternes argumenter

70 Sagsøgeren har henvist til, at Retten i sin dom af 28. april 1994 i sagen AWS Benelux mod Kommissionen (sag T-38/92, Sml. II, s. 211, præmis 26) fastslog, at når en beslutning om anvendelse af traktatens artikel 85 eller 86 er rettet til flere adressater og medfører et spørgsmål om, hvem der bærer ansvaret for overtrædelsen, skal den indeholde en tilstrækkelig begrundelse i forhold til hver af adressaterne, navnlig i forhold til de af dem, som i henhold til beslutningen skal bære byrden i form af en bøde.

71 Nærværende sag svarer til den, der førte til den nævnte dom, idet sagsøgeren under proceduren for Kommissionen heftigt bestred, at selskabet var den rette adressat for beslutningen. Kommissionen besluttede imidlertid ikke at følge de aktiver, der dannede grundlag for overtrædelsen, men at lade den juridiske person, der på et givet tidspunkt havde været indehaver af aktiverne, ifalde ansvar. Dette valg af adressat var udelukkende baseret på, hvad der var hensigtsmæssigt.

72 Som begrundelse for at antage, at Reed P & B var den berørte virksomhed, henviste Kommissionen blot til, at virksomheden var nævnt i PG Paperboard's medlemsfortegnelse. En sådan begrundelse opfylder imidlertid ikke kravene til en behørig begrundelse.

73 For så vidt angår den analogi til MoDo/Iggesund, som Kommissionen har henvist til i beslutningens betragtning 155, har sagsøgeren anført, at Colthrop ikke længere indgår i SCA-koncernen, som den kun havde tilhørt i nogle få måneder, mens Iggesund siden 1989 har tilhørt og fortsat tilhører MoDo-koncernen. Disse to situationer kan derfor ikke på nogen måde sammenlignes, i modsætning til hvad der fremgår af beslutningen.

74 Beslutningens begrundelse er ligeledes utilstrækkelig for så vidt angår påstanden om, at SCA Holding i økonomisk henseende skulle være Reed P & B's efterfølger. Kommissionen støtter sig herved udelukkende på den omstændighed, at SCA Holding er den nuværende indehaver af aktierne i de to selskaber, hvortil en del af Reed P & B's aktiver blev overført. Det følger yderligere af Domstolens dom af 16. december 1975 i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen (forenede sager 40/73-48/73, 50/73, 54/73, 55/73, 56/73, 111, /73, 113/73 og 114/73, Sml. s. 1663), at det afgørende er kontinuiteten mellem den berørte virksomhed og dens efterfølger, her Colthrop Board Mill Ltd.

75 Sagsøgeren har endvidere anført, at det fremgår af beslutningens betragtning 145, at såfremt et moderselskab eller en koncern, som selv anses for part i overtrædelsen, overdrager et datterselskab til en anden virksomhed, påhviler datterselskabets ansvar for tiden indtil afståelsestidspunktet fortsat koncernen eller moderselskabet. Beslutningen indeholder imidlertid ingen begrundelse for, hvorfor den ikke i overensstemmelse med dette ræsonnement blev rettet til Reed International, der indtil juli 1988 i sidste instans var ejer af Colthrop.

76 Sagsøgeren har endelig anført, at Kommissionen ifølge beslutningens betragtning 143 besluttede at rette beslutningen til de enheder, der var anført i PG Paperboard's medlemsfortegnelser, undtagen »såfremt der [forelå] udtrykkelige beviser for, at koncernens moderselskab har været involveret i datterselskabets deltagelse i kartellet«, i hvilket tilfælde beslutningen blev rettet til moderselskabet. Selv om Kommissionen ikke indledte en procedure mod SCA, gør den uden direkte beviser fortsat gældende, at SCA deltog i Colthrop's ledelse. Såfremt Kommissionen lægger til grund, at SCA havde deltaget i Colthrop's ledelse, burde den

havde behandlet dette spørgsmål nærmere i beslutningen med henblik på at fastslå, hvilken virksomhed der var berørt.

77 Kommissionen har anført, at den i beslutningens betragtning 155, 156 og 157 i fuldt tilstrækkeligt omfang har redegjort for, hvorfor SCA Holding var den rette adressat for beslutningen. Den gør gældende, at det centrale punkt i begrundelsen for beslutningen er, at SCA Holding ganske enkelt er Reed P & B's nye navn.

Rettens bemærkninger

78 Det fremgår af fast retspraksis, at begrundelsen for en beslutning, der indeholder et klagepunkt, skal gøre det muligt for Retten at udøve sin legalitetskontrol samt indeholde de oplysninger, der er nødvendige, for at den berørte kan vide, om beslutningen hviler på fornødent grundlag. Spørgsmålet om, hvorvidt begrundelsen er tilstrækkelig, skal vurderes i lyset af den konkrete sags omstændigheder, navnlig indholdet af den pågældende retsakt, indholdet af de anførte grunde og den interesse, som retsaktens adressater kan have i begrundelsen. Det følger af ovennævnte krav, at en tilstrækkelig begrundelse klart og utvetydigt skal angive de betragtninger, som den fællesskabsmyndighed, der har udstedt den anfægtede retsakt, har lagt til grund. Når en beslutning om anvendelse af traktatens artikel 85 eller 86 som i denne sag er rettet til flere adressater og rejser spørgsmål om, hvem der bærer ansvaret for overtrædelsen, skal den indeholde en tilstrækkelig begrundelse i forhold til hver af adressaterne, navnlig i forhold til de af dem, som i henhold til beslutningen skal bære byrden for overtrædelsen (jf. bl.a. AWS Benelux-dommen, a.st., præmis 26).

79 I den foreliggende sag er det ubestridt, at sagsøgeren under den administrative procedure for Kommissionen anførte en række argumenter til støtte for, at selskabet ikke kunne drages til ansvar for den påståede overtrædelse.

80 Det følger heraf, at den anfægtede beslutning skulle indeholde en detaljeret redegørelse for, hvorfor sagsøgeren kunne gøres ansvarlig for overtrædelsen, såfremt begrundelsen skal kunne anses for tilstrækkelig i forhold til selskabet.

81 Sagsøgerens anbringender vedrører nærmere beslutningens betragtning 155, 156 og 157, hvorfor det skal undersøges, om disse betragtninger indeholder en tilstrækkelig begrundelse.

82 Det hedder i betragtning 155, første afsnit, at »den svenske skovproduktkoncern SCA's erhvervelse af Reedpack plc, der i sidste instans er ejer af Colthrop Board Mill, udgør intet særligt problem med hensyn til den fremgangsmåde, der er beskrevet i betragtning 143« (jf. ovenfor, præmis 67).

83 I betragtning 155, andet afsnit, nævner Kommissionen, at det fremgår af PG Paperboard's medlemsfortegnelse, at Reed P & B var medlem.

84 Det hedder dernæst i betragtning 156, første afsnit:

»Der er en klar kontinuitet mellem Reed Paper & Board (UK) Ltd, SCA Aylesford Ltd og SCA Holding Ltd, idet de er en og samme selskabsenhed, der virker under forskellige navne. Selv om Colthrop-fabrikken blev frasolgt i maj 1991, fortsatte SCA Holding Ltd med at eksistere. Ansvaret for SCA Holding Ltd's deltagelse overgår ikke sammen med Colthrop-fabrikken, der blot var et af de aktiver, der tilhørte SCA Holding Ltd.«

85 Til støtte herfor henviser Kommissionen til den ovennævnte dom i sagen Enichem Anic mod Kommissionen (præmis 236-240), hvilket bevirker, at den valgte fremgangsmåde er helt utvetydig.

86 Når henses til disse oplysninger i beslutningen finder Retten, at Kommissionen har redegjort tilstrækkeligt for sin begrundelse for at rette beslutningen til sagsøgeren.

87 Beslutningens betragtning 155, 156 og 157 indeholder endvidere dels en gentagelse af sagsøgerens væsentligste indsigelser med hensyn til spørgsmålet om, hvilken virksomhed der bør bære ansvaret for overtrædelsen, dels Kommissionens stillingtagen hertil.

88 Disse betragtninger viser klart, at Kommissionen har undersøgt og vurderet de argumenter, sagsøgeren fremførte under den administrative procedure.

89 Der er derfor ingen tvivl om, at begrundelsen er tilstrækkelig for så vidt angår disse argumenter.

90 I det omfang sagsøgerens argumenter, som gengivet ovenfor i præmis 73-76, alene vedrører rigtigheden af Kommissionens begrundelse for at rette beslutningen til sagsøgeren, falder en undersøgelse heraf uden for rammerne af Rettens prøvelse af nærværende anbringende. Det følger heraf, at disse argumenter ikke kan tillægges betydning.

91 Anbringendet kan derfor ikke tiltrædes.

C — *Anbringendet om, at overtrædelsens varighed er bedømt forkert*

Parternes argumenter

92 Sagsøgeren har gjort gældende, at Colthrop ophørte med enhver form for deltagelse i møderne i PG Paperboard's organer og i disses aktiviteter ved udgangen af november 1990, da SCA blev opmærksom på, at denne organisation muligvis overtrådte de fællesskabsretlige konkurrenceregler (jf. ligeledes beslutningens betragtning 157, første afsnit, in fine). Det påhviler herefter Kommissionen at bevise sin påstand om, at overtrædelsen havde virkninger også efter dette tidspunkt (dommen i sagen Enichem Anic mod Kommissionen, a.st., præmis 90-100). Institutionen har imidlertid ikke ført det mindste bevis for denne påstand, der blot er en ubekræftet teori.

93 Sagsøgeren har nærmere bestridt Kommissionens påstand om, at Colthrop skulle have anvendt en prisforhøjelse, der var blevet besluttet i oktober 1990, og som skulle gennemføres mellem januar og april 1991. Sagsøgeren gør i denne forbindelse gældende, at Colthrop's faktiske priser i begyndelsen af 1991 hverken fulgte omfanget af eller tidsplanen for den planlagte forhøjelse. I slutningen af oktober 1990 annoncerede Colthrop en forhøjelse på 40 GBP pr. ton til ikrafttræden i slutningen af januar 1991. I realiteten blev denne forhøjelse for de store kunders vedkommende udskudt indtil 1. marts eller 1. april 1991. Colthrop ændrede således ensidigt og uafhængigt ikrafttrædelsestidspunktet for prisforhøjelsen. Forhøjelsen var i øvrigt begrundet som følge af stigende omkostninger og en forbedring af produktet.

94 Kommissionen finder, at den ved fastlæggelsen af overtrædelsens varighed med rette antog, at overtrædelsen fortsat havde virkninger, indtil kartellet ophørte i sin helhed.

Rettens bemærkninger

95 Det afgørende for, om der foreligger en konkurrencebegrænsning efter traktatens artikel 85 ff., er de økonomiske virkninger af de pågældende aftaler eller af enhver anden tilsvarende form for samordning eller koordination, og ikke så meget aftalernes juridiske form. Det er derfor tilstrækkeligt for at anvende artikel 85, at aftaler, selv om de ikke længere er i kraft, stadig har virkninger også efter det tidspunkt, hvor de formelt er ophørt med at have gyldighed (jf. eksempelvis Domstolens dom af 3.7.1985, sag 243/83, Binon, Sml. s. 2015, præmis 17).

96 I den foreliggende sag bestrider sagsøgeren ikke at have deltaget i kartellet i oktober 1990, hvor den sidste samordnede prisforhøjelse blev annonceret, bl.a. af sagsøgeren (jf. tabel 4 i bilagene til beslutningen).

97 Hvad angår den faktiske iværksættelse af forhøjelsen, der skulle træde i kraft fra januar 1991, oplyste sagsøgeren ved skrivelse af 23. januar 1991 til den juridiske afdeling i SCA-koncernens moderselskab følgende:

»Vi har annonceret en prisforhøjelse på 40 GBP/ton fra udgangen af januar 1991. Denne forhøjelse har mødt kraftig modstand, og vi har næret frygt for, at den ville blive betydeligt forsinket eller af mindre størrelsesorden. Vi ved nu, at størstedelen af vore kunder vil betale den nye pris fra det planlagte tidspunkt, idet nogle store kunder dog venter til 1. marts eller 1. april. Dette er imidlertid gunstigere, end vi nyligt forudså.«

98 Det fremgår således klart, at sagsøgeren har gjort en indsats for at sikre, at den samordnede prisforhøjelse, der var blevet annonceret i oktober 1990, faktisk ville blive gennemført på det aftalte tidspunkt. Da sagsøgerens adfærd på markedet var i overensstemmelse med, hvad der var aftalt, havde kartellet således fortsat virkninger i relation til sagsøgeren også efter november 1990, fra hvilket tidspunkt virksomheden ikke længere deltog i møder i PG Paperboard's organer.

99 Da de listepriser, der var fastlagt mellem virksomhederne, fortsat fandt anvendelse i april 1991, i hvilken måned Kommissionens repræsentanter foretog kontrolundersøgelser i lokaler på flere virksomheder i henhold til artikel 14 i forordning nr. 17, har Kommissionen med føje lagt april 1991 til grund som ophørstidspunkt for den af sagsøgeren begåede overtrædelse.

100 Anbringendet kan herefter ikke tiltrædes.

Påstanden om, at bøden annulleres eller nedsættes

A — *Anbringendet om, at Kommissionen med urette undlod at tage hensyn til en række særlige omstændigheder*

101 Sagsøgeren har henvist til en række omstændigheder, som den hævder, Kommissionen skulle have taget i betragtning som formildende omstændigheder ved udmålingen af den bøde, der blev pålagt virksomheden. De enkelte omstændigheder vil i det følgende blive gennemgået særskilt.

Indsigelsen om, at Colthrop kun udgjorde en ubetydelig del af de aktiviteter i Reedpack, som SCA-koncernen overtog, og ikke reelt blev en del af SCA-koncernen

102 Sagsøgeren har gjort gældende, at Colthrop kun udgjorde en ubetydelig del af de aktiviteter i Reedpack, som SCA-koncernen overtog, idet virksomhedens salg kun udgjorde 2,3% af Reedpack's omsætning. SCA-koncernen havde til hensigt at videresælge Colthrop, hvilket faktisk skete i 1991. Virksomheden havde end ikke haft besøg af repræsentanter for koncernen inden overtagelsen af Reedpack. Endelig vanskeliggjorde Colthrop's middelmådige resultater et salg til en fornuftig pris.

103 Disse omstændigheder er relevante til illustration af to kriterier, som Kommissionen i beslutningens betragtning 169 hævder at have taget hensyn til, nemlig den berørte virksomheds betydning og den enkelte virksomheds rolle. De viser, at Colthrop var af ringe størrelse, at SCA og sagsøgeren ikke havde nogen interesse i kartonaktiviteterne, og at de ikke deltog heri.

104 Retten finder imidlertid, at sagsøgeren med rette blev gjort ansvarlig for den konstaterede overtrædelse.

105 For så vidt angår Colthrop's ringe størrelse bemærkes, at bøden blev beregnet på grundlag af den omsætning, sagsøgeren opnåede på Fællesskabets kartonmarkedet i 1990 ved hjælp af Colthrop-kartonfabrikken. Det følger heraf, at Kommissionen ved fastsættelsen af bøden har taget hensyn til sagsøgerens økonomiske betydning på det relevante marked.

106 For så vidt angår sagsøgerens argumentation om, at SCA-koncernen ikke havde nogen interesse i kartonsektoren, herunder i Colthrop-kartonfabrikken, skal det blot bemærkes, at Kommissionen faktisk har bevist, at sagsøgeren forsætligt har overtrådt traktatens artikel 85, stk. 1. Da SCA-koncernen ydermere ikke var adressat for beslutningen, og da den ikke i beslutningen er nævnt som deltager i den konstaterede overtrædelse i kraft af sin stilling som moderselskab for sagsøgeren, er spørgsmålet om, hvorvidt kartonsektoren var af interesse for SCA-koncernen, ikke relevant.

107 Sagsøgerens indsigelse kan følgelig ikke tiltrædes.

Indsigelsen om, at SCA-koncernen ikke var impliceret i Colthrop's ledelse og i de påståede overtrædelser

108 Sagsøgeren har gentaget de argumenter, selskabet har fremført i forbindelse med det første anbringende, for at godtgøre, at SCA på ingen måde var impliceret i Colthrop's ledelse. Der burde have været taget hensyn til, at moderselskabet ikke var impliceret, idet bøden vil belaste dette, da sagsøgeren blot er et holdingselskab.

109 Denne argumentation kan ikke tiltrædes. Da sagsøgeren med rette blev gjort ansvarlig for overtrædelsen, er spørgsmålet om, hvorvidt SCA-koncernen var impliceret i Colthrop's ledelse, og hvorvidt det selskab, der i sidste instans var koncernens moderselskab, havde kendskab til overtrædelsen, ikke relevant for bødeudmålingen.

110 Det følger heraf, at denne indsigelse må forkastes.

Indsigelsen om, at den af Colthrop begåede overtrædelse ophørte i november 1990

111 Sagsøgeren har på ny gjort gældende, at Colthrop's deltagelse i møderne i PG Paperboard's forskellige organer ophørte i november 1990 (jf. ovenfor, præmis 92 ff.). Det var derfor ikke nødvendigt, at Colthrop »tog afstand« fra den prisforhøjelse, som kartellet annoncerede i begyndelsen af 1991, da virksomheden ikke deltog i kartellet på dette tidspunkt.

112 Det er i denne forbindelse tilstrækkeligt at henvise til, at sagsøgeren med rette blev anset for at have deltaget i den konstaterede overtrædelse indtil april 1991 (jf. ovenfor, præmis 95 ff.).

113 Denne indsigelse må derfor forkastes.

Indsigelsen om, at der ikke blev taget hensyn til, at SCA-koncernen fører en streng politik for at forhindre overtrædelser af konkurrencereglerne

114 Sagsøgeren har gjort gældende, at SCA siden 1988 har ført en streng politik for at forhindre overtrædelser af konkurrencereglerne, og at der er blevet afholdt en række informationsmøder i koncernens vigtigste afdelinger i Europa med henblik på at oplyse personalet om denne politik. Under disse betingelser kan sagsøgeren ikke gøres ansvarlig for en adfærd, der lægges en anden virksomhed til last og er i klar modstrid med SCA's bestræbelser på at overholde Fællesskabets konkurrenceregler.

115 Kommissionen har bl.a. understreget, at programmet for overholdelse af konkurrencereglerne har vist sig ineffektivt, idet der intet er blevet foretaget for at hindre en fortsat overtrædelse.

116 Der erindres om, at overtrædelsernes grovhed i henhold til Domstolens praksis skal fastslås på grundlag af en lang række forhold, herunder bl.a. sagens særlige omstændigheder, dens sammenhæng og bødernes afskrækkende virkning, uden at der er opstillet en bindende eller udtømmende liste over de kriterier, som obligatorisk skal tages i betragtning (Domstolens kendelse af 25.3.1996, sag C-137/95 P, SPO m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1611, præmis 54). Til de forhold, der kan tillægges betydning som formildende omstændigheder, hører bl.a. iværksættelse af et konkurrenceprogram (jf. i denne henseende Rettens dom af 14.7.1994, sag T-77/92, Parker Pen mod Kommissionen, Sml. II. s. 549, præmis 93).

117 I det foreliggende tilfælde hævder sagsøgeren ganske vist, at selskabet ophørte med at deltage i PG Paperboard's møder, efter at virksomheden som følge af BPIF's klage blev opmærksom på, at der muligvis forelå en overtrædelse af Fællesskabets konkurrenceregler (jf. beslutningens betragtning 163, andet afsnit), men Kommissionen konstaterede med rette, at overtrædelsen fortsatte indtil april 1991 (jf. ovenfor, præmis 95 ff.).

118 Det må følgelig konstateres, at det påberåbte konkurrenceprogram viste sig ineffektivt, og at Kommissionen under disse omstændigheder ikke skulle tillægge det betydning som formildende omstændighed.

119 Sagsøgerens indsigelse må derfor forkastes.

Indsigelsen om, at det ikke blev taget hensyn til, at Colthrop var et ubetydeligt medlem af PG Paperboard

— Parternes argumenter

120 Sagsøgeren har påberåbt sig følgende omstændigheder:

— Colthrop var ikke en af »hovedmændene« og virksomhedens ringe størrelse indebar, at den efter »hovedmændenes« opfattelse ikke var vigtig.

— Colthrop var en lille producent, der alene fremstillede GD-kvaliteter, og Kommissionen har erkendt, at det ulovlige samarbejde var mindre succesfuldt med hensyn til disse kvaliteter.

— Colthrop deltog aldrig i PWG's møder.

— Colthrop er kun sjældent nævnt i de dokumenter, som Kommissionen har påberåbt sig.

— Colthrop var ikke medlem af Paper Agents Association, der skal have gennemført overtrædelserne på nationalt plan (beslutningens betragtning 94-99).

— Til forskel fra de øvrige producenter deltog Colthrop ikke i nogen møder i PG Paperboard, efter at den indgivne klage blev offentligt kendt i november 1990.

— Colthrop er ikke en af de virksomheder, der beskyldes for at have deltaget i mængdetilpasningsordningen.

121 Sagsøgeren har endvidere anført, at Kommissionen besluttede ikke at rette beslutningen til en række virksomheder, der var større end Colthrop (udtrykt i salg af karton inden for Fællesskabet), og som måske ikke har mindre betydning end Colthrop inden for kartellet. På denne baggrund kan det ikke udelukkes, at Kommissionen har været påvirket af den omstændighed, at Colthrop indgik i SCA-koncernen, da overtrædelsen blev opdaget.

122 Sagsøgeren har endelig understreget, at selskabet aldrig har bestridt, at Colthrop deltog i en fælles brancheplan i strid med traktatens artikel 85. Det kræver blot, at Kommissionen anvender de bødeudmålingskriterier, den selv har opstillet.

123 Kommissionen har henvist til, at den konstaterede, at samtlige adressater for beslutningen deltog i én enkelt overtrædelse, der bestod i en fælles brancheplan med henblik på at begrænse konkurrencen, og som omfattede aftalte prisforhøjelser, en aftale om opdeling af markederne, samordnede foranstaltninger med henblik på kontrol med udbuddet samt en udveksling af forretningsmæssige oplysninger til støtte for disse politikker (jf. beslutningens betragtning 116 ff.). Samtlige beslutningens adressater havde begået overtrædelsen i sin helhed, hvilket kunne begrunde de pålagte bøder. Sagsøgeren kan ikke kræve bøden nedsat under henvisning til, at virksomheden ikke traf foranstaltninger til at begrænse sin egen produktion. Det var ganske vist kun de store producenter, der deltog i PWG's møder, der foretog en sådan begrænsning. De gjorde imidlertid dette til fordel for samtlige de virksomheder, der medvirkede i overtrædelsen. Sagsøgeren kan derfor ikke kræve bøden nedsat med den begrundelse, at virksomheden var en »marginal deltager« i kartellet.

124 Desuden deltog Reed P & B ofte i kartellets møder. Det er imidlertid aldrig blevet hævdet, at virksomheden deltog i PWG's møder. Da virksomheden bl.a. deltog i JMC's møder, og da den anvendte de aftalte priser, kan den ikke anses for en marginal deltager og som følge deraf opnå en nedsættelse af bøden. Der fandtes ikke marginale deltagere, men kun almindelige medlemmer og »hovedmænd«.

— Rettens bemærkninger

125 Ved fastsættelsen af bøderne til de enkelte adressater for beslutningen tog Kommissionen bl.a. hensyn til den rolle, de hver især spillede i de hemmelige aftaler (beslutningens betragtning 169, første afsnit, første led). Den anfører i beslutningens betragtning 170, at de virksomheder, der havde deltaget i PWG's møder, som udgangspunkt er blevet anset for kartellets »hovedmænd«, mens de øvrige virksomheder er blevet anset for »almindelige medlemmer«. Det fremgår af Kommissionens skriftlige indlæg for Retten samt af dens svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten, at bøderne blev beregnet på grundlag af den enkelte virksomheds omsætning på Fællesskabets kartonmarked i 1990, og at der ved bødefastsættelsen blev anvendt grundsatser på henholdsvis 9% for de virksomheder, der anses for kartellets »hovedmænd« og 7,5% for »almindelige medlemmer«.

126 Disse oplysninger bekræftes af en tabel vedrørende bødefastsættelsen, som Kommissionen har fremlagt som svar på et skriftligt spørgsmål fra Retten.

127 Sagsøgeren har oplyst, at man ikke bestrider, at Colthrop deltog i den fælles plan med henblik på at begrænse konkurrencen, som er beskrevet i beslutningens artikel 1. Sagsøgeren bestrider heller ikke beslutningens beskrivelse af den rolle, PG Paperboard's forskellige organer havde.

128 I denne henseende fremgår det af beslutningen, at PWG var det organ, hvor de væsentligste konkurrencebegrænsende beslutninger blev truffet. Selv om Kommissionen finder, at det må antages, at samtlige de virksomheder, der er nævnt i beslutningens artikel 1, deltog i samtlige elementer i den dér nævnte overtrædelse, fremgår det af beslutningen, at det ulovlige samarbejde, der skulle fastholde markedsandelene for de store producenter på konstante niveauer, med mulighed for

ændring fra tid til anden, kun vedrørte markedsandelene for de virksomheder, der deltog i PWG's møder (beslutningens betragtning 51-60). Endelig anerkender Kommissionen for så vidt angår det ulovlige samarbejde om produktionsstandsninger, at det »også her så ... ud, som om det var de førende producenter, der påtog sig byrden med at indskrænke produktionen for at fastholde priserne« (beslutningens betragtning 71, andet afsnit).

129 Henset hertil kan sagsøgerens indsigelse om, at Kommissionen ikke bedømte virksomhedens rolle i kartellet korrekt, ikke tiltrædes.

130 For det første blev sagsøgeren ikke anset for en af »hovedmændene« i kartellet. Kommissionen tog således hensyn til, at sagsøgeren ikke deltog i PWG's møder. Kommissionen bedømte i øvrigt grovheden af den overtrædelse, der blev begået af henholdsvis kartellets »hovedmænd« og de »almindelige medlemmer«, korrekt, idet den ved beregningen af bøderne til disse to kategorier af virksomheder anvendte en grundsats på henholdsvis 9% og 7,5% af den relevante omsætning.

131 For det andet fremgår det af beslutningen, at de virksomheder, der ikke deltog i PWG's møder, på JMC's møder blev informeret om beslutninger, der blev truffet af PWG, samt at JMC hovedsagelig var ansvarlig for forberedelsen af PWG's beslutninger, ligesom de nærmere drøftelser om beslutningernes gennemførelse fandt sted her (jf. navnlig beslutningens betragtning 44-48). Det følger heraf, at når sagsøgeren hverken bestrider beslutningens beskrivelse af JMC's funktion eller virksomhedens deltagelse i den overtrædelse, der er konstateret i beslutningens artikel 1, og da virksomheden hørte til de hyppigste deltagere i JMC's møder (jf. tabel 4 i bilagene til beslutningen), kan virksomheden ikke med rimelighed hævde, at Kommissionen burde have bedømt virksomhedens betydning for kartellet som mindre væsentlig i forhold til de øvrige virksomheder, der blev anset for »almindelige medlemmer«.

132 Den omstændighed, at sagsøgeren ikke deltog i møder i PG Paperboard's forskellige organer fra november 1990, ændrer ikke dette resultat, da overtrædelsen fortsatte indtil april 1991 (jf. ovenfor, præmis 95 ff.).

133 For det tredje tog Kommissionen nødvendigvis hensyn til den enkelte virksomheds betydning inden for kartonsektoren, idet omsætningen inden for denne sektor blev lagt til grund som referenceomsætning ved fastsættelsen af den bøde, der blev pålagt de enkelte adressater for beslutningen. Sagsøgeren har således ikke ret i sin påstand om, at Kommissionen ikke tog hensyn til Colthrop's beskedne størrelse og ringe betydning inden for denne sektor.

134 Hvad endelig angår den omstændighed, at Colthrop kun fremstillede GD-kvaliteter, bemærkes, at sagsøgeren ikke bestrider, at overtrædelsen vedrørte GC-, SBS- og GD-kvaliteter, og at virksomhedens individuelle adfærd ikke medvirkede til at mildne overtrædelsens konkurrencebegrænsende virkninger (jf. også nedenfor, præmis 143 ff.). Under disse omstændigheder havde Kommissionen ikke grund til at anse det for en formildende omstændighed, at det ulovlige samarbejde eventuelt var mindre succesfuldt for så vidt angår den af Colthrop fremstillede kartonkvalitet isoleret betragtet.

135 Den pågældende indsigelse må herefter forkastes.

Indsigelsen om, at der ikke blev taget hensyn til, at Colthrop's priser ikke svarede til de priser, kartellet annoncerede

— Parternes argumenter

136 Sagsøgeren har gjort gældende, at selskabet i sit svar på meddelelsen af klagepunkter (s. 15-20) godtgjorde, at Colthrop's prispolitik generelt ikke afhang af kartellets

priser. Med en beskrivelse af udviklingen i sine annoncerede og anvendte priser for så vidt angår otte repræsentative kunder, påviste sagsøgeren, at priserne kun steg med 10-15% i forhold tre af disse, mens Colthrop's gennemsnitlige listepris steg med næsten 30%, og kartellets gennemsnitspris steg med mere end 35%. I forhold til én af disse kunder faldt de anvendte priser endog. I forhold til de sidste fire kunder fulgte priserne hverken Colthrop's listepriser eller de af kartellet annoncerede priser.

137 End ikke Colthrop's annoncerede priser synes at have fulgt de priser, som kartellet annoncerede. Nogle af kartellets prisforhøjelser blev ikke fulgt af Colthrop, da disse forhøjelser hverken vedrørte GD-kvaliteter eller det britiske marked. Colthrop's prisforhøjelser var heller ikke sammenfaldende med tidsplanen eller niveauet for de øvrige producenters forhøjelser. Endelig var de begrundet i faktiske omkostningsstigninger.

138 Sagsøgeren har understreget, at selskabet ikke bestrider at have deltaget i en overtrædelse af traktatens artikel 85. Det gør imidlertid gældende, at Kommissionen burde have taget hensyn til, at Colthrop ikke iværksatte de beslutninger, som kartellet traf med hensyn til priser. Dette viser, at Colthrop's adfærd hverken truede konkurrencen eller berørte kunderne. I denne forbindelse har sagsøgeren i replikken henvist til, at Kommissionen har begrundet bødeniveauet, der er højere end i polypropylen-beslutningen, med, at kartellet var meget succesfuldt med hensyn til opnåelse af sine mål. Dette argument gælder imidlertid ikke for Colthrop, hvis overtrædelse var mindre grov.

139 Kommissionen har gjort gældende, at sagsøgeren kun har påvist, at der var forskel mellem listeprisen og den faktisk anvendte pris, og understreget, at kartellet beskæftigede sig med listepriser. Kommissionen har endvidere henvist til beslutningens betragtning 89, 101 og 102.

140 De prisforhøjelser, som sagsøgeren annoncerede, svarede til de priser, der blev aftalt ved forskellige lejligheder (jf. tabellerne i bilagene til beslutningen vedrørende prisforhøjelsesinitiativerne). Sagsøgerens argumentation udelukker ikke, at grundlaget for de priser, der blev anvendt i forhold til kunderne, var listeprisen, som var den aftalte pris. Endelig klagede ingen af de øvrige producenter over, at sagsøgeren ikke anvendte den aftalte pris, hvorimod der foreligger indicier herfor for så vidt angår mindst én anden karteldeltager (beslutningens betragtning 59).

— Rettens bemærkninger

141 Sagsøgeren bestrider ikke, at Colthrop deltog i det ulovlige samarbejde om priser, som er nævnt i beslutningens artikel 1. Sagsøgeren blev med rette gjort ansvarlig for denne overtrædelse. Sagsøgeren bestrider endvidere ikke Kommissionens bedømmelse af det nævnte ulovlige samarbejdes generelle virkninger på markedet (jf. bl.a. beslutningens betragtning 100, 101, 102, 115 og 135, 136 og 137).

142 Det forhold, at en virksomhed, der bevisligt har deltaget i en samordning af priser med sine konkurrenter, ikke har udvist en adfærd på markedet, der svarer til den, der blev aftalt med konkurrenterne, skal ikke nødvendigvis tages i betragtning som formildende omstændighed ved bødeudmålingen. En virksomhed, der på trods af samordningen med sine konkurrenter følger en mere eller mindre uafhængig politik på markedet, søger eventuelt at udnytte kartellet til sin fordel.

143 I nærværende sag giver de oplysninger, som sagsøgeren har fremlagt, ikke grundlag for at antage, at selskabets reelle adfærd på markedet kunne modvirke overtrædelsens konkurrencebegrænsende virkninger. Sagsøgeren har således navnlig til støtte for denne indsigelse fremlagt diagrammer til sammenligning af de priser, som Stora annoncerede, de priser, sagsøgeren annoncerede, og sagsøgerens faktureringspriser. Diagrammerne, der viser sagsøgerens faktureringspriser, vedrører kun otte af virksomhedens kunder, efter sagsøgerens eget valg, og indeholder ikke oplysning om leverancer til den enkelte kunde. Det fremgår endvidere, at der er meget betydelige

udsving i den enkelte kundes faktureringspriser, og disse er endog undertiden højere end de priser, som såvel sagsøgeren som Stora har annonceret. I beslutningen har Kommissionen endelig erkendt, at faktureringspriserne ikke altid var identiske med de annoncerede priser. Det hedder bl.a.: »Selv om alle producenterne havde holdt fast ved beslutningen om at indføre den fulde prisforhøjelse, betød kundernes mulighed for at skifte over til en billigere materialekvalitet eller -type, at en leverandør kunne blive nødt til at gøre nogle indrømmelser over for sine faste kunder med hensyn til tidspunktet for forhøjelsens ikrafttræden eller tilbyde yderligere fordele i form af mængderabat for at få kunden til at acceptere hele grundprisforhøjelsen. Det ville derfor uundgåeligt tage noget tid, før en forhøjelse af grundprisen slog igennem« (betragtning 101, sjette afsnit).

144 De diagrammer, som sagsøgeren har påberåbt sig, godtgør således ikke, at selskabets faktureringspriser afveg mærkbart fra de priser, der blev anvendt af de øvrige deltagere i den konstaterede overtrædelse.

145 Det understreges endvidere, at sagsøgeren ikke har gjort gældende at have været udsat for pression fra de øvrige virksomheder, der deltog i kartellet. Det gøres heller ikke gældende, at selskabet offentligt tog afstand fra beslutninger med hensyn til prisforhøjelser, der var blevet truffet på møder, hvori sagsøgeren deltog.

146 Under disse omstændigheder var Kommissionen berettiget til ikke at tillægge sagsøgerens adfærd på markedet, der angiveligt afveg fra, hvad der var aftalt inden for PG Paperboard, betydning som formildende omstændighed.

147 Sagsøgerens indsigelse må derfor forkastes.

B — *Anbringendet om, at Kommissionen ikke anvendte de opstillede kriterier for bødeudmålingen over for SCA Holding/Colthrop eller anvendte dem på diskriminerende vis*

Parternes argumenter

148 Sagsøgeren har henvist til, at det fremgår af de oplysninger, som det medlem af Kommissionen, der er ansvarlig for konkurrencepolitikken, gav under en pressekonference den 13. juli 1994, at Kommissionen nedsatte bøden til de virksomheder, der ikke havde bestridt de væsentligste af de faktiske forhold, som Kommissionen lagde vægt på over for dem i meddelelsen af klagepunkter, med en tredjedel.

149 Anbringendet er herefter opdelt i to led.

150 Som det første led har sagsøgeren gjort gældende, at selskabet ikke blev indrømmet en bødenedsættelse, selv om det ikke i sit svar på meddelelsen af klagepunkter havde bestridt de væsentligste af de faktiske forhold, som Kommissionen lagde vægt på i forhold til Colthrop (jf. beslutningens betragtning 172). Denne forskelsbehandling af selskabet kunne så meget mindre retfærdiggøres, som det ikke havde haft kendskab til overtrædelsen og ikke var i besiddelse af beviser til imødegåelse af Kommissionen påstande.

151 Den omstændighed, at virksomheden bestred, at den i retlig henseende var den rette adressat for beslutningen, ændrer ikke noget ved, at den ikke bestred de væsentligste af de faktiske forhold, som Kommissionen havde lagt vægt på. Denne holdning gav Kommissionen mulighed for at spare tid, hvilket tilsyneladende var hovedkriteriet for bødenedsættelserne.

152 Som det andet led i anbringendet har sagsøgeren anført, at Kommissionen antog, at visse producenter, skønt de allerede var medlemmer af PG Paperboard, ikke spillede nogen aktiv rolle i kartellet før oprettelsen af JMC i slutningen af 1987 eller begyndelsen af 1988. Da Colthrop aldrig spillede nogen aktiv rolle i PG Paperboard, burde Kommissionen havde henført virksomheden til denne kategori.

153 Kommissionen har for så vidt angår anbringendets første led anført, at sagsøgeren ikke vedgik noget og blot bestred sit ansvar, hvilket ikke var til nogen hjælp. Kun bistand til klarlæggelse af de faktiske omstændigheder, erkendelse af ulovlig adfærd og en tidsbesparelse fortjente at blive belønnet. Det kunne således ikke begrunde en belønning, at sagsøgeren bestred, at selskabet var den rette adressat, hvilket illustreres af, at Kommissionen i beslutningens betragtning 154-157 udførligt måtte begrunde, hvorfor sagsøgeren var den rette adressat for beslutningen.

154 Kommissionen har ikke fremsat bemærkninger til anbringendets andet led.

Rettens bemærkninger

155 For så vidt angår anbringendets første led bemærkes, at sagsøgeren i sit svar på meddelelsen af klagepunkter anfører følgende:

»SCA Holding er handicappet i sit forsvar, idet ingen i koncernen har nogen form for kendskab til PG Paperboard's aktiviteter eller til den adfærd, der er beskrevet i meddelelsen af klagepunkter. SCA har endvidere aldrig arbejdet inden for kartonsektoren og har intet kendskab til denne branche. Af disse grunde kan SCA Holding ikke tage stilling til eksistensen eller omfanget af de påståede overtrædelser« (s. 2).

156 Kommissionen har med rette antaget, at dette svar ikke kunne berettige til, at der indrømmedes sagsøger en nedsættelse af bøden som følge af samarbejde under den administrative procedure. En bødenedsættelse, der ydes med denne begrundelse, er kun berettiget, såfremt adfærden har bevirket, at Kommissionens vanskeligheder i forbindelse med at konstatere en overtrædelse og med i givet fald at bringe denne til ophør mindskes (jf. Rettens dom af 10.3.1992, sag T-13/89, ICI mod Kommissionen, Sml. II, s. 1021, præmis 393).

157 En virksomhed, der udtrykkeligt erklærer, at den ikke bestrider de faktiske forhold, som Kommissionen lægger vægt på over for den, kan antages at have bidraget til at lette Kommissionens opgave med hensyn til konstatering og bekæmpelse af overtrædelser af Fællesskabets konkurrenceregler. I beslutninger, hvori Kommissionen konstaterer en overtrædelse af disse regler, har Kommissionen adgang til at betragte en sådan adfærd som udtryk for en vedgåelse af de faktiske forhold og dermed som et bevis for rigtigheden af de anførte påstande. En sådan adfærd kan følgelig begrunde en nedsættelse af bøden.

158 Forholdet er et andet, når en virksomhed undlader at svare på meddelelsen af klagepunkter, blot erklærer, at man ikke ønsker at tage stilling til de faktiske forhold, som Kommissionen har lagt vægt på heri, eller, som sagsøgeren, bestrider de væsentligste af disse forhold. Med en sådan holdning under den administrative procedure bidrager virksomheden ikke til at lette Kommissionens opgaver med hensyn til konstatering og bekæmpelse af overtrædelser af Fællesskabets konkurrenceregler.

159 Når Kommissionen som i beslutningens betragtning 172, første afsnit, oplyser, at den har nedsat bøderne til de virksomheder, der ikke i deres svar på meddelelsen af klagepunkter har bestridt de væsentligste af de faktiske forhold, som Kommissionen lagde vægt på over for dem, må det konstateres, at disse bødenedsættelser kun kan anses for lovlige, i det omfang de pågældende virksomheder udtrykkeligt har erklæret, at de ikke bestred de anførte forhold. Det skal herved bemærkes, at Kommissionen ikke overskred grænserne for det skøn, der tilkommer den i forbindelse med bødeudmålingen, da den nedsatte disse virksomheders bøder med en tredjedel.

160 Selv om det antages, at Kommissionen havde anvendt et ulovligt kriterium i relation til de virksomheder, der ikke udtrykkeligt havde erklæret, at de ikke bestred de faktiske forhold, bemærkes, at overholdelse af ligebehandlingsprincippet må ses i sammenhæng med overholdelsen af legalitetsprincippet, hvorefter ingen til egen fordel kan påberåbe sig en ulovlighed, der er begået til fordel for andre (jf. eksempelvis Domstolens dom af 4.7.1985, sag 134/84, Williams mod Revisionsretten, Sml. s. 2225, præmis 14). I det omfang sagsøgeren med sin argumentation netop søger at opnå, at der uretmæssigt indrømmes virksomheden en bødenedsættelse, kan anbringendets første led ikke tiltrædes.

161 Hvad angår anbringendets andet led fremgår det af beslutningens betragtning 162, at Kommissionen antog, at visse producenter, skønt de allerede var medlemmer af PG Paperboard, tilsyneladende ikke spillede nogen aktiv rolle i kartellet før oprettelsen af JMC i slutningen af 1987 eller begyndelsen af 1988, hvorfor disse producenter først skulle anses for at have deltaget i overtrædelsen på et senere tidspunkt.

162 Ifølge beslutningens artikel 1 deltog sagsøgeren i den konstaterede overtrædelse fra midten af 1986. Eftersom sagsøgeren ikke har bestridt dette udgangspunkt, kan den omstændighed, at Colthrop ikke spillede nogen aktiv rolle i PG Paperboard før oprettelsen af JMC i slutningen af 1987 eller begyndelsen af 1988, ikke begrunde, at sagsøgeren behandles på samme måde som de producenter, der blev anset for først at have deltaget i overtrædelsen fra et senere tidspunkt.

163 Anbringendets andet led kan derfor heller ikke tiltrædes.

164 Det følger heraf, at anbringendet må forkastes i det hele.

C — *Anbringendet om, at sagsøgerens bøde er urimeligt høj og uforholdsmæssig, når henses til, at sagsøgeren var uskyldig, og til formålene med artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17*

Parternes argumenter

165 Dette anbringende omfatter tre led.

166 Som det første led har sagsøgeren gjort gældende, at bødeniveauet — 7,5% af Colthrop's samlede omsætning på de relevante marked og 9%, hvis man fradrager internt salg — er betydeligt højere end niveauet for de bøder, der er blevet pålagt i tilsvarende sager, når henses til selskabet, omfanget af dets aktiviteter og dets grad af deltagelse i overtrædelsen. Sagsøgeren har gjort gældende, at bødeniveauet i polypropylen-beslutningen var på 4% af adressaternes salg af det berørte produkt i Vesteuropa.

167 Som anbringendets andet led har sagsøgeren henvist til, at Retten i dommen i sagen Parker Pen mod Kommissionen (a.st., præmis 94) fastslog, at bøden skal fastsættes under hensyn til virksomhedens samlede omsætning, der giver et indtryk af dens størrelse og økonomiske styrke, samt under hensyn til omsætningen på det relevante marked, der giver et indtryk af overtrædelsens omfang. Da den pålagte bøde blev beregnet uden hensyntagen til Colthrop's samlede omsætning, tog Kommissionen ikke hensyn til, at Colthrop i referenceåret ikke havde nogen omsætning uden for det relevante marked. Den tog følgelig ikke hensyn til Colthrop's ringe størrelse og ringe betydning. Den pålagte bøde står derfor ikke i rimeligt forhold til de bøder, der blev pålagt virksomheder, der havde en betydelig omsætning uden for det relevante marked. Et sådant resultat er i strid med de krav, som Retten stillede i dommen i sagen Parker Pen mod Kommissionen.

168 Som anbringendets tredje led har sagsøgeren henvist til, at det generelle formål med bøderne er at sikre gennemførelsen af fællesskabets konkurrencepolitik og at hindre yderligere overtrædelser (jf. Domstolens dom af 15.7.1970, sag 45/69, Boehringer Mannheim mod Kommissionen, Sml. 1970, s. 153, org.ref.: Rec. s. 769, på s. 805, og af 7.6.1983, forenede sager 100/80, 101/80, 102/80 og 103/80, Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1825). Selskabet har under henvisning til sine argumenter til støtte for anbringendet om, at det ikke er den rette adressat for beslutningen, anført, at bøden i det foreliggende tilfælde er blevet pålagt en uskyldig tilskuer, og at Kommissionen derfor ikke opfylder nogen af målsætningerne i artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17.

169 Kommissionen har henvist til, at bøden, såfremt der ikke foreligger individuelle formildende omstændigheder, skal fastsættes på grundlag af de kriterier, der gælder for overtrædelsen som helhed (beslutningens betragtning 167, 168 og 169). Disse kriterier er relevante og i tilstrækkeligt omfang nævnt i beslutningen. De svarer til eller er endog identiske med kriterier, som Domstolen og Retten i en række sager har godkendt (Rettens domme vedrørende polypropylen-beslutningen, bl.a. dom af 24.10.1991, sag T-1/89, Rhône-Poulenc mod Kommissionen, Sml. II. s, 867). De kriterier, der er lagt til grund for overtrædelsen som helhed, skal anvendes på hver enkelt adressats omsætning.

170 I den foreliggende sag kunne overtrædelsens grovhed og varighed begrunde et højt generelt bødeniveau. I denne forbindelse har Kommissionen sammenlignet beslutningen med polypropylen-beslutningen, hvor den gennemsnitlige bødesats var 4%, med standardbøder på 4-5%. Det lidt højere bødeniveau i den foreliggende sag er berettiget, fordi overtrædelsen — til forskel fra situationen i polypropylen-beslutningen — fandt sted på et tidspunkt, hvor sektoren som helhed var rentabel, og fordi kartellet i vidt omfang nåede sine mål. Kommissionen har endvidere anført, at Retten tilsyneladende fandt, at bøderne i polypropylen-beslutningen kunne have været endnu højere, idet den bemærkede, at overtrædelsens grovhed fuldt ud begrundede bøderne (Rettens dom af 24.10.1991, sag T-3/89, Atochem mod Kommissionen, Sml. II, s. 1177, præmis 229).

171 Kommissionen har understreget, at de virksomheder, der er adressater for den i nærværende sag omhandlede beslutning, ikke har draget den lære af polypropylen-beslutningen, der blev offentliggjort i august 1986, at de var forpligtede til at overholde loven. Virksomhederne traf tværtimod foranstaltninger med henblik på at skjule deres handlinger, ligesom de udtænkte andre forklaringer på de faktiske forhold, der blev konstateret på markedet.

172 Sagsøgeren blev pålagt en bøde, fordi selskabet var Reed P & B, ophavsmanden til overtrædelsen, og fordi overtrædelsen fortsatte, selv efter at SCA-koncernen kom ind i billedet. Sagsøgeren kan følgelig ikke betragtes som en uskyldig tilskuer.

173 Kommissionen har endelig understreget, at hvis en virksomhed er lille, er dens bøde lille i absolutte tal.

Rettens bemærkninger

174 Retten finder, at anbringendets første og andet led bør behandles under ét.

175 I medfør af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 kan Kommissionen ved beslutning pålægge virksomheder, der forsætligt eller uagtsomt overtræder bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 1, bøder på mindst 1 000 og højst 1 000 000 ECU, idet sidstnævnte beløb dog kan forhøjes til 10% af omsætningen i det sidste regnskabsår i hver af de virksomheder, som har medvirket ved overtrædelsen. Ved fastsættelsen af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed. Det fremgår således af Domstolens praksis, at overtrædelsernes grovhed skal fastslås på grundlag af en lang række forhold, herunder bl.a. sagens særlige omstændigheder, dens sammenhæng og bødernes afskrækkende virkning,

uden at der er opstillet en bindende eller udtømmende liste over de kriterier, som obligatorisk skal tages i betragtning (kendelsen i sagen SPO m.fl. mod Kommissionen, a.st., præmis 54).

176 De faktorer, der skal tages hensyn til ved bedømmelsen af overtrædelsens grovhed, kan f.eks. være antallet og værdien af de varer, som overtrædelsen omfatter, virksomhedens størrelse og dens økonomiske betydning og som følge heraf i hvor høj grad, den kunne påvirke markedet. Følgelig er det på den ene side rimeligt ved fastsættelsen af bøden at tage hensyn dels til virksomhedens samlede omsætning, som giver et om end omtrentligt og ufuldstændigt indtryk af virksomhedens størrelse og økonomi, dels til den del af omsætningen, som vedrører de varer, som er genstand for overtrædelsen, og som altså kan indicere omfanget af overtrædelsen. Det fremgår på den anden side heraf, at der ikke skal tillægges et enkelt af disse momenter urimelig betydning i forhold til de andre skønsfaktorer, og en passende bøde kan derfor kun fastsættes på grundlag af en enkel beregning med udgangspunkt i den samlede omsætning (jf. dommen i sagen Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, a.st., præmis 120 og 121).

177 I den foreliggende sag har Kommissionen fastsat det generelle bødeniveau under hensyn til overtrædelsens varighed (beslutningens betragtning 167) samt ud fra følgende overvejelser (betragtning 168):

»— Hemmelige aftaler om prisfastsættelse og opdeling af markeder er efter selve deres beskaffenhed stærkt konkurrencebegrænsende.

— Kartellet dækkede stort set hele Fællesskabets område.

— EF-markedet for karton er en betydningsfuld industrisektor, der repræsenterer indtil 2 500 mio. ECU hvert år.

— De virksomheder, der deltog i overtrædelsen, tegner sig for stort set hele markedet.

— Kartellet blev drevet i form af et system med regelmæssige, institutionaliserede møder, som havde til formål at regulere markedet for karton i EF i de mindste enkeltheder.

— Der blev taget omhyggelige skridt til at skjule den sande beskaffenhed og det sande omfang af de hemmelige aftaler (manglen på officielle mødereferater eller dokumentation vedrørende PWG og JMC; deltagerne blev tilskyndet til ikke at tage referat; tidspunkterne for og rækkefølgen, i hvilken prisstigningerne blev annonceret, blev iscenesat, således at man var i stand til at hævde, at man blot 'fulgte efter', osv.).

— Kartellet var meget succesfuldt med hensyn til opnåelse af sine mål«.

178 Der erindres om, at der ved bødeberegningen blev anvendt grundsatser på henholdsvis 9% for kartellets »hovedmænd« og 7,5% for dets »almindelige medlemmer« (jf. ovenfor, præmis 125).

179 Det understreges for det første, at Kommissionen ved fastlæggelsen af det generelle bødeniveau kan tage hensyn til, at åbenbare overtrædelser af Fællesskabets konkurrenceregler fortsat er relativt hyppige, hvorfor den har adgang til at forhøje bødeniveauet for at forstærke deres forebyggende virkning. Den omstændighed, at Kommissionen tidligere har pålagt bøder af en bestemt størrelsesorden i tilfælde af visse typer overtrædelser, kan ikke berøve den muligheden for at forhøje dette niveau inden for de i forordning nr. 17 angivne rammer, hvis det er nødvendigt for

at gennemføre Fællesskabets konkurrencepolitik (jf. bl.a. de ovennævnte domme i sagerne Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, præmis 105-108, og ICI mod Kommissionen, præmis 385).

180 Kommissionen har for det andet med rette hævdet, at der som følge af sagens særlige omstændigheder ikke kan foretages en umiddelbar sammenligning mellem det generelle bødeniveau i denne beslutning og det bødeniveau, Kommissionen har anvendt i sin hidtidige beslutningspraksis, herunder navnlig i polypropylen-beslutningen, som efter Kommissionens egen opfattelse er den, der bedst kan sammenlignes med den foreliggende sag. Til forskel fra polypropylen-beslutningen er der i den foreliggende sag generelt ikke taget hensyn til formildende omstændigheder ved fastsættelsen af det generelle bødeniveau. De forholdsregler, der blev truffet med henblik på at skjule det ulovlige samarbejde, viser, at virksomhederne fuldt ud var vidende om, at deres adfærd var ulovlig. Kommissionen kunne derfor tillægge disse foranstaltninger betydning ved sin vurdering af overtrædelsens grovhed, idet de må anses som en særlig skærpende omstændighed ved overtrædelsen, der karakteriserer denne i forhold til de overtrædelser, som Kommissionen tidligere har fastslået.

181 Retten lægger for det tredje vægt på, at overtrædelsen af traktatens artikel 85, stk. 1, var langvarig og åbenbar, uanset den advarsel, der må antages at ligge i Kommissionen hidtidige beslutningspraksis, herunder polypropylen-beslutningen.

182 Af disse grunde finder Retten, at de kriterier, der er anført i beslutningens betragtning 168, kan begrunde det generelle bødeniveau, som Kommissionen har fastsat.

183 Retten kan i denne forbindelse ikke tiltræde sagsøgerens argument om, at der ikke blev taget hensyn til Colthrop's størrelse og økonomiske styrke, idet Colthrop's

samlede omsætning i 1990 var identisk med virksomhedens omsætning på Fællesskabets kartonmarked i samme år.

184 For det første tog Kommissionen hensyn til de ovennævnte kriterier for vurdering af grovheden. For det andet er Kommissionen ikke ved sin bedømmelse af overtrædelsens grovhed forpligtet til at tage hensyn til forholdet mellem en virksomheds samlede omsætning og den del af omsætningen, som hidrører fra de varer, der er genstand for overtrædelsen (dommen i sagen Musique Diffusion française m.fl. mod Kommissionen, a.st., præmis 121, og kendelsen i sagen SPO m.fl. mod Kommissionen, a.st., præmis 54).

185 Eftersom det indbyrdes forhold mellem bøderne skal fastsættes på grundlag af omsætningen i de virksomheder, der er impliceret i samme overtrædelse, er Kommissionen berettiget til at beregne bøderne til de enkelte virksomheder ved at anvende den relevante procentsats på en identisk referenceomsætning i de berørte virksomheder, således at de tal, der fremkommer, er så sammenlignelige som muligt.

186 Anbringendets første og andet led må følgelig forkastes.

187 Anbringendets tredje led, der bygger på den antagelse, at sagsøgeren var en »uskyldig tilskuer«, må ligeledes forkastes. Der skal i denne forbindelse blot erindres om, at Retten har fastslået, at Kommissionen var berettiget til at rette beslutningen til sagsøgeren.

188 Anbringendet må herefter forkastes i det hele.

D — *Anbringendet om, at pålæggelsen af en bøde til sagsøgeren var i strid med artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, artikel 6, stk. 2, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder af 4. november 1950 samt det grundlæggende billighedsprincip*

189 Sagsøgeren har gjort gældende, at Kommissionen ved at pålægge selskabet en bøde har handlet i strid med artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, artikel 6, stk. 2, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder af 4. november 1950 samt det grundlæggende billighedsprincip. Til støtte for denne antagelse har selskabet navnlig henvist til sin argumentation vedrørende anbringendet om, at det ikke var den rette adressat for beslutningen. Det konkluderer således, at det uforskyldt er blevet pålagt en bøde.

190 Det bemærkes, at beslutningen med rette blev rettet til sagsøgeren, og at sagsøgeren ikke har bestridt den overtrædelse, der lægges selskabet til last. Sagsøgeren kan derfor ikke hævde, at selskabet uforskyldt er blevet pålagt en bøde.

191 Dette anbringende kan derfor heller ikke tiltrædes.

E — *Anbringendet om en tilsidesættelse af begrundelsespligten i relation til bøderne*

Parternes argumenter

192 Sagsøgeren har henvist til, at selskabet først fik kendskab til visse væsentlige aspekter af Kommissionens begrundelse og kriterier for bødeudmålingen gennem en

optagelse af den pressekonference, der blev holdt på dagen for vedtagelsen af beslutningen af det medlem af Kommissionen, der er ansvarlig for konkurrencepolitikken. Selv om retspraksis ikke kræver, at Kommissionen offentliggør de nøjagtige beregninger af de bøder, der pålægges de enkelte selskaber, betyder dette ikke, at begrundelsen ikke skal være gennemskuelig.

193 Da beregningerne og den »nedsættelsespolitik«, der fandt anvendelse i den foreliggende sag blev meddelt pressen, burde disse oplysninger også have været indeholdt i beslutningen. Sagsøgeren havde således ikke været i stand til at fremføre sine argumenter vedrørende den forskelsbehandling, selskabet blev udsat for, hvis det ikke ad uofficielle kanaler havde erfaret, at der fandtes en optagelse af pressekonferencen.

194 Kommissionen har henvist til, at begrundelsen for den foreliggende beslutning er lige så detaljeret for så vidt angår bøderne som de beslutninger, der er blevet godkendt i andre sager, bl.a. de såkaldte »polypropylen-domme« (jf. f.eks. dommen i sagen Rhône-Poulenc mod Kommissionen, a.st.). Som sagsøgeren selv har erkendt, er Kommissionen ikke forpligtet til at anvende en bestemt matematisk formel ved bødefastsættelsen, da dette kunne forlede virksomhederne til på forhånd at beregne de fordele, de kunne opnå ved at begå en overtrædelse (jf. Rettens dom af 12.12.1991, sag T-30/89, Hilti mod Kommissionen, Sml. II, s. 1439).

Rettens bemærkninger

195 Ifølge fast retspraksis har pligten til at begrunde en individuel beslutning til formål at gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at efterprøve beslutningens lovlighed og at give den berørte de oplysninger, ved hjælp af hvilke det kan fastslås, om der er grundlag for beslutningen, eller om der foreligger en sådan fejl, at den kan anfægtes. Omfanget af begrundelsespligten afhænger af arten af den pågæl-

dende retsakt og den sammenhæng, hvori den er vedtaget (jf. f.eks. Rettens dom af 11.12.1996, sag T-49/95, Van Megen Sports mod Kommissionen, Sml. II, s. 1799, præmis 51).

196 Omfanget af begrundelsespligten skal, for så vidt angår en beslutning som den foreliggende, hvorved flere virksomheder pålægges bøder for en overtrædelse af de fællesskabsretlige konkurrenceregler, afgøres under hensyn til, at overtrædelsernes grovhed skal fastslås på grundlag af en lang række forhold, herunder bl.a. sagens særlige omstændigheder, dens sammenhæng og bødernes afskrækkende virkning, uden at der er opstillet en bindende eller udtømmende liste over de kriterier, som obligatorisk skal tages i betragtning (kendelsen i sagen SPO m.fl. mod Kommissionen, a.st., præmis 54).

197 Ved udmålingen af de enkelte bøder har Kommissionen et vist skøn, og det kan derfor ikke antages, at den er forpligtet til at anvende en bestemt matematisk formel (jf. i samme retning Rettens dom af 6.4.1995, sag T-150/89, Martinelli mod Kommissionen, Sml. II, s. 1165, præmis 59).

198 De kriterier, der er lagt til grund ved fastsættelsen af det generelle og det individuelle bødeniveau, fremgår af henholdsvis beslutningens betragtning 168 og 169. I relation til de individuelle bøder har Kommissionen endvidere i beslutningens betragtning 170 anført, at de virksomheder, der havde deltaget i PWG's møder, som udgangspunkt er blevet anset for kartellets »hovedmænd«, mens de øvrige virksomheder er blevet anset for »almindelige medlemmer«. I beslutningens betragtning 171 og 172 hedder der endelig, at Rena og Stora bør pålægges betydeligt mindre bøder som følge af deres aktive samarbejde med Kommissionen, samt at otte andre virksomheder ligeledes er berettiget til en relativt mindre nedsættelse, fordi de i deres svar på meddelelsen af klagepunkter ikke bestred de væsentligste af de faktiske forhold, som Kommissionens klagepunkter støttedes på.

199 Som anført ovenfor har Kommissionen under sagens behandling for Retten fremlagt yderligere oplysninger om den bødeberegningsmetode, der blev anvendt i den foreliggende sag (jf. præmis 125). Den har nærmere oplyst, at den tog hensyn til den samarbejdsvilje, som bestemte virksomheder havde udvist under proceduren for Kommissionen, og at to af disse havde opnået en nedsættelse med to tredjedele af bødebeløbene, mens andre havde opnået en nedsættelse med en tredjedel.

200 Det fremgår endvidere af en tabel, som Kommissionen har fremlagt, og som indeholder oplysninger vedrørende fastsættelsen af de enkelte bøder, at selv om bøderne ikke er blevet fastsat på grundlag af en strengt matematisk anvendelse af de ovenfor anførte kriterier, er der konsekvent taget hensyn hertil ved bødeberegningen.

201 Det fremgår imidlertid ikke af beslutningen, at bøderne er blevet beregnet på grundlag af de enkelte virksomheders omsætning på Fællesskabets kartonmarked i 1990. De grundsatser på henholdsvis 9% for de virksomheder, der anses for kartellets »hovedmænd« og 7,5% for »almindelige medlemmer«, fremgår heller ikke af beslutningen. Endvidere er de nedsættelser, som Rena og Stora blev indrømmet tillige med otte andre virksomheder, heller ikke nævnt.

202 Det bemærkes herefter for det første, at beslutningens betragtning 169-172 indeholder relevante og tilstrækkelige oplysninger om de hensyn, der er lagt til grund ved bedømmelsen af grovheden og varigheden af den overtrædelse, der er begået af den enkelte virksomhed, når henses til beslutningens detaljerede fremstilling af de faktiske omstændigheder, der gøres gældende mod hver enkelt af beslutningens adressater (jf. i samme retning Rettens dom af 24.10.1991, sag T-2/89, Petrofina mod Kommissionen, Sml. II, s. 1087, præmis 264).

203 Når bøderne som i den foreliggende sag udmåles under konsekvent hensyntagen til visse nærmere kriterier, ville en angivelse af de enkelte kriterier i beslutningen give virksomhederne bedre mulighed for at vurdere, dels om Kommissionen har begået fejl ved fastsættelsen af de individuelle bøder, dels om den individuelle bøde er begrundet ud fra de generelt anvendte kriterier. I den foreliggende sag ville den omstændighed, at beslutningen havde indeholdt oplysninger om de relevante kriterier, dvs. den omsætning, der er lagt til grund, referenceåret, den anvendte grundsats og bødereduktionssatserne, ikke have medført en indirekte offentliggørelse af den nøjagtige omsætning i de virksomheder, som beslutningen var rettet til, hvorved traktatens artikel 214 kunne være overtrådt. Som Kommissionen selv har anført, er størrelsen af de endelige, individuelle bøder ikke fremkommet på grundlag af en strengt matematisk anvendelse af de anførte kriterier.

204 Kommissionen har i øvrigt under retsmødet vedgået, at der ikke var noget til hinder for, at den i beslutningen kunne have anført de kriterier, som den konsekvent havde lagt til grund, og som var blevet offentliggjort under en pressekonference, der fandt sted samme dag, som beslutningen blev vedtaget. I denne forbindelse bemærkes, at det fremgår af fast retspraksis, at begrundelsen for en beslutning skal findes i selve beslutningens tekst, samt at efterfølgende forklaringer fra Kommissionen ikke kan tillægges betydning, medmindre der foreligger særlige omstændigheder (jf. Rettens dom af 2.7.1992, sag T-61/89, Dansk Pelsdyravlerforening mod Kommissionen, Sml. II, s. 1931, præmis 131, og i samme retning dommen i sagen Hilti mod Kommissionen, a.st., præmis 136).

205 Uanset disse betragtninger bemærkes, at begrundelsen for bødeudmålingen i beslutningens betragtning 169-172 er mindst lige så detaljeret som begrundelsen i tidligere kommissionsbeslutninger vedrørende lignende overtrædelser. Selv om anbringendet om manglende begrundelse vedrører en ufravigelig retsgrundsætning, havde Fællesskabets retsinstanser ikke, da beslutningen blev vedtaget, kritiseret Kommissionens begrundelsespraksis med hensyn til de bøder, der pålægges. Først ved dom af 6. april 1995 (sag T-148/89, Tréfilunion mod Kommissionen, Sml. II, s. 1063, præmis 142) samt i to andre domme af samme dato (sag T-147/89, Société metallurgique de Normandie mod Kommissionen, Sml. II, s. 1057 — offentliggjort i sammendrag — og sag T-151/89, Société des treillis et panneaux soudés mod

Kommissionen, Sml. II, s. 1191 — offentliggjort i sammendrag) understregede Retten for første gang, at det ville være ønskeligt, at virksomhederne kunne få et detaljeret indblik i, hvorledes den bøde, der pålægges dem, er beregnet, således at de kan tage stilling med fuldt kendskab til sagen uden at være forpligtet til at anlægge sag ved Fællesskabets retsinstanser til prøvelse af Kommissionens beslutning.

206 Det følger heraf, at når Kommissionen i en beslutning konstaterer, at konkurrencereglerne er blevet overtrådt, og pålægger de virksomheder, der har medvirket, bøder, skal den, hvis den ved bødefastsættelsen konsekvent har taget hensyn til visse grundlæggende omstændigheder, anføre disse i selve beslutningens tekst, således at beslutningens adressater har mulighed for at efterprøve, om bødeniveauet er korrekt, og vurdere, om der eventuelt skulle foreligge forskelsbehandling.

207 Under de særlige omstændigheder, der er nævnt i præmis 205, og i betragtning af, at Kommissionen under sagens behandling har vist vilje til at fremlægge alle relevante oplysninger vedrørende bødeberegningen, kan den omstændighed, at bødeberegningen ikke specielt er begrundet i beslutningen i nærværende tilfælde, ikke anses for en sådan tilsidesættelse af begrundelsespligten, at det kan begrunde, at de pålagte bøder annulleres helt eller delvist.

208 Anbringendet kan derfor ikke tiltrædes.

209 Kommissionen bør herefter frifindes.

Sagens omkostninger

210 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Sagsøgeren har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Tredje Udvidede Afdeling)

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Sagsøgeren betaler sagens omkostninger.

Vesterdorf Briët Lindh

Potocki Cooke

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 14. maj 1998.

H. Jung B. Vesterdorf

Justitssekretær Afdelingsformand

Indhold

Faktiske omstændigheder ..... II - 1380

Retsforhandlinger ..... II - 1387

Parternes påstande ..... II - 1389

Spørgsmålet, om visse anbringender kan antages til realitetsbehandling ..... II - 1390

Realiteten ..... II - 1392

Påstanden om annullation af beslutningens artikel 1 og 3 ..... II - 1392

A — Anbringendet om, at SCA Holding ikke var rette adressat for beslutningen . II - 1392

Parternes argumenter ..... II - 1392

Rettens bemærkninger ..... II - 1397

B — Anbringendet om, at begrundelsen for at udpege Reed P & B som den berørte virksomhed og SCA Holding som adressat for beslutningen er utilstrækkelig eller forkert ..... II - 1399

Parternes argumenter ..... II - 1399

Rettens bemærkninger ..... II - 1401

C — Anbringendet om, at overtrædelsens varighed er bedømt forkert ..... II - 1404

Parternes argumenter ..... II - 1404

Rettens bemærkninger ..... II - 1405

Påstanden om, at bøden annulleres eller nedsættes ..... II - 1406

A — Anbringendet om, at Kommissionen med urette undlod at tage hensyn til en række særlige omstændigheder ..... II - 1406

Indsigelsen om, at Colthrop kun udgjorde en ubetydelig del af de aktiviteter i Reedpack, som SCA-koncernen overtog, og ikke reelt blev en del af SCA-koncernen ..... II - 1407

Indsigelsen om, at SCA-koncernen ikke var impliceret i Colthrop's ledelse og i de påståede overtrædelser ..... II - 1408

Indsigelsen om, at den af Colthrop begåede overtrædelse ophørte i november 1990 ..... II - 1409

Indsigelsen om, at der ikke blev taget hensyn til, at SCA-koncernen fører en streng politik for at forhindre overtrædelser af konkurrencereglerne ..... II - 1409

Indsigelsen om, at det ikke blev taget hensyn til, at Colthrop var et ubetydeligt medlem af PG Paperboard ..... II - 1411

— Parternes argumenter ..... II - 1411

— Rettens bemærkninger ..... II - 1413

Indsigelsen om, at der ikke blev taget hensyn til, at Colthrop's priser ikke svarede til de priser, kartellet annoncerede ..... II - 1415

— Parternes argumenter ..... II - 1415

— Rettens bemærkninger ..... II - 1417

B — Anbringendet om, at Kommissionen ikke anvendte de opstillede kriterier for bødeudmålingen over for SCA Holding/Colthrop eller anvendte dem på diskriminerende vis ..... II - 1419

Parternes argumenter ..... II - 1419

Rettens bemærkninger ..... II - 1420

C — Anbringendet om, at sagsøgerens bøde er urimeligt høj og uforholdsmæssig, når henses til, at sagsøgeren var uskyldig, og til formålene med artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17 ..... II - 1423

Parternes argumenter ..... II - 1423

Rettens bemærkninger ..... II - 1425

D — Anbringendet om, at pålæggelsen af en bøde til sagsøgeren var i strid med artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, artikel 6, stk. 2, i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder af 4. november 1950 samt det grundlæggende billighedsprincip ..... II - 1430

E — Anbringendet om en tilsidesættelse af begrundelsespligten i relation til bøderne ..... II - 1430

Parternes argumenter ..... II - 1430

Rettens bemærkninger ..... II - 1431

Sagens omkostninger ..... II - 1436